

Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

► B **UREDBA (EZ) br. 715/2009 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**
od 13. srpnja 2009.
o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ)
br. 1775/2005
(Tekst značajan za EGP)
(SL L 211, 14.8.2009., str. 36.)

Koju je izmijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Odluka 2010/685/EU Komisije od 10. studenoga 2010.	L 293	67	11.11.2010.
► <u>M2</u>	Odluka 2012/490/EU Komisije od 24. kolovoza 2012.	L 231	16	28.8.2012.
► <u>M3</u>	Uredba (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013.	L 115	39	25.4.2013.
► <u>M4</u>	Odluka Komisije (EU) 2015/715 od 30. travnja 2015.	L 114	9	5.5.2015.
► <u>M5</u>	Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018.	L 328	1	21.12.2018.

**UREDBA (EZ) br. 715/2009 EUROPSKOG PARLAMENTA I
VIJEĆA**

od 13. srpnja 2009.

**o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i
stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005**

(Tekst značajan za EGP)

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Cilj je ove Uredbe:

- (a) utvrditi nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa transportnim sustavima prirodnog plina, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta radi osiguravanja ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta plina;
- (b) utvrditi nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa terminalima za UPP i sustavima skladišta plina, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta; i
- (c) olakšati nastajanje transparentnog tržišta na veliko koje dobro funkcionira, s visokim stupnjem sigurnosti opskrbe plinom, i osigurati mehanizme za usklađivanje pravila pristupa mreži za prekograničnu razmjenu plina.

Ciljevi iz prvog podstavka obuhvaćaju postavljanje usklađenih načela za tarife ili metodologije na temelju kojih se one izračunavaju, za pristup mreži, ali ne i sustavima skladišta plina, uspostavljanje usluga za pristup trećih strana i usklađenih načela za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem, utvrđivanje zahtjeva o transparentnosti, pravila uravnoteživanja i naknada za neravnotežu te olakšavanje trgovanja kapacitetima.

Ova se Uredba, uz izuzetak članka 19. stavka 4., primjenjuje samo na sustave skladišta plina koji potpadaju pod članak 33. stavke 3. ili 4. Direktive 2009/73/EZ.

Države članice mogu uspostaviti subjekt ili tijelo koje je osnovano u skladu s Direktivom 2009/73/EZ, za potrebe izvršavanja jedne ili više funkcija koje se obično dodjeljuju operatoru transportnog sustava, i koje podliježe zahtjevima ove Uredbe. Taj subjekt ili tijelo podliježe certificiranju u skladu s člankom 3. ove Uredbe i imenovanju u skladu s člankom 10. Direktive 2009/73/EZ.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:
 1. „transport” znači prijenos prirodnog plina s ciljem njegove isporuke kupcima, putem mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, osim mreže proizvodnih plinovoda i dijela visokotlačnih plinovoda koji se prvenstveno koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, isključujući opskrbu;

▼B

2. „ugovor o transportu” znači ugovor koji je operator transportnog sustava sklopio s korisnikom mreže radi izvršavanja transporta;
3. „kapacitet” znači maksimalni protok, izražen u normalnim kubičnim metrima po jedinici vremena ili energetske jedinici po jedinici vremena, na koji korisnik mreže ima pravo u skladu s odredbama ugovora o transportu;
4. „neiskorišteni kapacitet” znači stalni kapacitet koji je korisnik mreže stekao na temelju ugovora o transportu, ali koji taj korisnik nije nominirao u roku koji je predviđen ugovorom;
5. „upravljanje zagušenjem” znači upravljanje portfeljem operatora transportnog sustava radi optimalnog i maksimalnog korištenja tehničkog kapaciteta i pravovremenog otkrivanja budućih točaka zagušenja i zasićenja;
6. „sekundarno tržište” znači tržište na kojem se kapacitetima trguje drukčije od primarnog tržišta;
7. „nominacija” znači čin pri kojem korisnik mreže prethodno izvješćuje operatora transportnog sustava o stvarnom protoku koji korisnik mreže želi utisnuti u sustav ili povući iz njega;
8. „renominacija” znači naknadno izvješćivanje o ispravljenoj nominaciji;
9. „cjelovitost sustava” znači svaka situacija u vezi s određenom transportnom mrežom, uključujući potrebnu transportnu infrastrukturu u kojoj tlak i kakvoća prirodnog plina ostaju unutar minimalnih i maksimalnih granica koje je propisao operator transportnog sustava, tako da je transport prirodnog plina zajamčen s tehničkog gledišta;
10. „razdoblje uravnoteživanja” znači razdoblje unutar kojeg svaki korisnik mreže povlačenje određene količine prirodnog plina, izraženo u energetske jedinice, mora nadoknaditi tako da utisne istu količinu prirodnog plina u transportnu mrežu u skladu s ugovorom o transportu ili mrežnim kodeksom;
11. „korisnik mreže” znači kupac ili potencijalni kupac operatora transportnog sustava i sami operatori transportnih sustava, u mjeri u kojoj im je potrebno da izvrše svoje funkcije u vezi s transportom;
12. „prekidive usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava nudi u vezi s prekidivim kapacitetom;
13. „prekidivi kapacitet” znači kapacitet transporta plina koji operator transportnog sustava može prekinuti u skladu s uvjetima koji su predviđeni ugovorom o transportu;
14. „dugoročne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža godinu dana ili dulje;
15. „kratkoročne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža u razdoblju kraćem od godine dana;
16. „stalni kapacitet” znači transportni kapacitet plina za koji operator transportnog sustava jamči da je neprekidiv u skladu s ugovorom;

▼B

17. „stalne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža u vezi sa stalnim kapacitetom;
18. „tehnički kapacitet” znači maksimalni stalni kapacitet koji operator transportnog sustava može ponuditi korisnicima mreže, vodeći računa o cjelovitosti sustava i operativnim zahtjevima transportne mreže;
19. „ugovoreni kapacitet” znači kapacitet koji je operator transportnog sustava dodijelio određenom korisniku mreže na temelju ugovora o transportu;
20. „raspoloživi kapacitet” znači dio tehničkog kapaciteta koji nije raspodijeljen te je još na raspolaganju sustavu u određenom trenutku;
21. „ugovorno zagušenje” znači situacija u kojoj razina potražnje za stalnim kapacitetom premašuje tehnički kapacitet;
22. „primarno tržište” znači tržište kapaciteta kojima operator transportnog sustava trguje izravno;
23. „fizičko zagušenje” znači situacija u kojoj razina potražnje za stvarnim isporukama premašuje tehnički kapacitet u određenom trenutku;
24. „kapacitet terminala za UPP” znači kapacitet navedenog terminala za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvat, iskrcaj, pomoćne usluge, privremeno skladištenje i ponovno uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina;
25. „radni volumen” znači obujam plina koji korisnik sustava skladišta plina ima pravo rabiti za skladištenje plina;
26. „kapacitet povlačenja” znači brzina kojom korisnik sustava skladišta plina ima pravo povući plin iz sustava skladišta plina;
27. „kapacitet utiskivanja” znači brzina kojom korisnik sustava skladišta plina ima pravo utisnuti plin u sustav skladišta plina;
28. „skladišni kapacitet” znači kombinacija radnog volumena, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja.

2. Ne dovodeći u pitanje definicije iz stavka 1. ovog članka, definicije sadržane u članku 2. Direktive 2009/73/EZ koje imaju veze s primjenom ove Uredbe također se primjenjuju, uz izuzetak definicije transporta iz točke 3. tog članka.

Definicije iz točaka 3. do 23. stavka 1. ovog članka koje se tiču transporta, analogijom se primjenjuju na sustave skladišta plina i terminale za UPP.

Članak 3.

Certificiranje operatora transportnih sustava

1. Komisija razmatra svaku obavijest u vezi s odlukom o certificiranju operatora transportnog sustava, kako je propisano člankom 10. stavkom 6. Direktive 2009/73/EZ, čim je zaprimi. U roku od dva mjeseca od dana primitka takve obavijesti, Komisija dostavlja svoje mišljenje relevantnom nacionalnom regulatornom tijelu u pogledu njezine usklađenosti s člankom 10. stavkom 2. ili člankom 11. te člankom 9. Direktive 2009/73/EZ.

Pri izradi mišljenja iz prvog podstavka Komisija može zatražiti da Agencija izda svoje mišljenje o odluci nacionalnog regulatornog tijela. U tom se slučaju razdoblje od dva mjeseca iz prvog podstavka produkuje za dodatna dva mjeseca.

▼B

U nedostatku mišljenja Komisije u rokovima koji su navedeni u prvom i drugom podstavku smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela.

2. U roku od dva mjeseca od primitka mišljenja Komisije nacionalno regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku u pogledu certificiranja operatora transportnog sustava, što je više moguće vodeći računa o tom mišljenju. Odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije zajedno se objavljuju.

3. Regulatorna tijela i/ili Komisija mogu u bilo kojoj fazi postupka zatražiti od operatora transportnog sustava i/ili poduzeća koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su im potrebne za izvršavanje njihovih zadataka na temelju ovog članka.

4. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

5. Komisija može usvojiti smjernice u kojima se navode detalji postupka koji treba slijediti radi primjene stavaka 1. i 2. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

6. Ako je Komisija primila obavijest o certificiranju operatora transportnog sustava na temelju članka 9. stavka 10. Direktive 2009/73/EZ, Komisija donosi odluku u vezi s certificiranjem. Regulatorno tijelo poštuje odluku Komisije.

Članak 4.

Europska mreža operatora transportnih sustava za plin

Svi operatori transportnih sustava surađuju na razini Zajednice putem ENTSO-a za plin kako bi podržali dovršenje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina i prekograničnu trgovinu, te kako bi osigurali optimalno upravljanje, usklađen rad i stabilan tehnički razvoj transportne mreže prirodnog plina.

Članak 5.

Osnivanje ENTSO-a za plin

1. Do 3. ožujka 2011. operatori transportnih sustava za plin Komisiji i Agenciji dostavljaju nacrt statuta, popis članova i nacrt poslovnika, uključujući pravilnik o savjetovanju s drugim zainteresiranim stranama, ENTSO-a za plin koju treba osnovati.

2. U roku od dva mjeseca od dana primitka Agencija, nakon formalnog savjetovanja s organizacijama koje predstavljaju sve zainteresirane strane, posebno korisnike sustava, uključujući kupce, Komisiji podnosi mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika.

▼B

3. Komisija daje mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika, vodeći računa o mišljenju Agencije iz stavka 2., u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Agencije.

4. U roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Komisije operatori transportnih sustava uspostavljaju ENTSO za plin, usvajaju i objavljuju njegov statut i poslovnik.

*Članak 6.***Uspostavljanje mrežnih kodeksa**

1. Nakon savjetovanja s Agencijom, ENTSO-om za plin i drugim zainteresiranim stranama, Komisija izrađuje godišnji popis prioriteta u kojem navodi područja iz članka 8. stavka 6. koja treba uključiti u izradu mrežnih kodeksa.

2. Komisija traži da joj Agencija u razumnom roku, koji nije dulji od šest mjeseci, dostavi neobvezujuću okvirnu smjernicu (okvirna smjernica) u kojoj su u skladu s člankom 8. stavkom 7. utvrđena jasna i objektivna načela za izradu mrežnih kodeksa koji se odnose na područja navedena na popisu prioriteta. Svaka okvirna smjernica doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta. Komisija može produljiti taj rok na utemeljeni zahtjev Agencije.

3. Agencija se tijekom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca formalno savjetuje s ENTSO-om za plin i drugim zainteresiranim stranama u pogledu okvirne smjernice, na otvoren i transparentan način.

4. Ako Komisija smatra da okvirna smjernica ne doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta, ona može zatražiti da Agencija u razumnom roku preispita okvirnu smjernicu i ponovno je dostavi Komisiji.

5. Ako Agencija ne dostavi ili ponovno ne dostavi okvirnu smjernicu u roku koji je Komisija utvrdila na temelju stavka 2. ili 4., dotičnu okvirnu smjernicu izrađuje Komisija.

6. Komisija traži da ENTSO za plin u razumnom roku, koji nije dulji od 12 mjeseci, Agenciji dostavi mrežni kodeks koji je u skladu s relevantnom okvirnom smjernicom.

7. Agencija upućuje ENTSO-u za plin obrazloženo mišljenje o mrežnom kodeksu u roku od tri mjeseca od dana njegovog primitka, tijekom kojeg se roka Agencija može formalno savjetovati s odgovarajućim zainteresiranim stranama.

8. ENTSO za plin može izmijeniti mrežni kodeks vodeći računa o mišljenju Agencije i ponovno ga dostaviti Agenciji.

9. Nakon što Agencija utvrdi da je mrežni kodeks usklađen s relevantnom okvirnom smjernicom, ona dostavlja mrežni kodeks Komisiji i može preporučiti njegovo usvajanje u razumnom roku. Ako Komisija ne usvoji taj mrežni kodeks, ona navodi razloge za to.

▼B

10. Ako ENTSO za plin ne izradi mrežni kodeks u roku koji je Komisija odredila na temelju stavka 6., Komisija može zatražiti da Agencija pripremi nacrt mrežnog kodeksa na temelju relevantne okvirne smjernice. Agencija tijekom izrade nacrta mrežnog kodeksa može provesti dodatno savjetovanje na temelju ovog stavka. Agencija Komisiji dostavlja nacrt mrežnog kodeksa koji je izrađen na temelju ovog stavka te može preporučiti njegovo usvajanje.

11. Komisija može, na vlastitu inicijativu ako ENTSO za plin ne izradi mrežni kodeks ili Agencija ne izradi nacrt mrežnog kodeksa kako je predviđeno u stavku 10. ovog članka, ili na preporuku Agencije na temelju stavka 9. ovog članka, usvojiti jedan ili više mrežnih kodeksa za područja koja su navedena u članku 8. stavku 6.

Ako Komisija predloži usvajanje mrežnog kodeksa na vlastitu inicijativu, ona se tijekom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca savjetuje s Agencijom, ENTSO-om za plin i svim zainteresiranim stranama u pogledu nacrta mrežnog kodeksa. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

12. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo Komisije da usvoji te izmijeni smjernice koje su utvrđene u članku 23.

Članak 7.

Izmjene mrežnih kodeksa

1. Nacrte izmjena bilo kojeg mrežnog kodeksa koji je usvojen na temelju članka 6. Agenciji mogu predložiti osobe koje bi mogle biti zainteresirane za taj mrežni kodeks, uključujući ENTSO za plin, operatore transportnih sustava, korisnike mreže i potrošače. Agencija također može predložiti izmjene na vlastitu inicijativu.

2. Agencija se savjetuje sa svim zainteresiranim stranama u skladu s člankom 10. Uredbe (EZ) br. 713/2009. Nakon tog postupka Agencija može Komisiji uputiti utemeljene prijedloge izmjena, uz objašnjenje kako su takvi prijedlozi usklađeni s ciljevima mrežnih kodeksa iz članka 6. stavka 2. ove Uredbe.

3. Komisija može usvojiti, vodeći računa o prijedlozima Agencije, izmjene mrežnih kodeksa koji su usvojeni na temelju članka 6. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

▼B

4. Razmatranje predloženih izmjena u skladu s postupkom iz članka 28. stavka 2. ograničeno je aspekte koji se tiču predložene izmjene. Te predložene izmjene ne dovode u pitanje druge izmjene koje Komisija može predložiti.

*Članak 8.***Zadaci ENTSO-a za plin**

1. ENTSO za plin izrađuje mrežne kodekse za područja iz stavka 6. ovog članka na zahtjev koji mu je u skladu s člankom 6. stavkom 6. uputila Komisija.

2. ENTSO za plin može izraditi mrežne kodekse za područja iz stavka 6. radi ostvarivanja ciljeva iz članka 4. kada se ti mrežni kodeksi ne odnose na područja obuhvaćena zahtjevom koji mu je uputila Komisija. Ti se mrežni kodeksi dostavljaju Agenciji radi davanja mišljenja. ENTSO za plin o tom mišljenju vodi računa na odgovarajući način.

3. ENTSO za plin usvaja:

- (a) zajedničke instrumente za upravljanje mrežom kako bi osigurao usklađeno funkcioniranje mreže u uobičajenim uvjetima i stanju nužde, uključujući zajedničku ljestvicu za klasifikaciju incidenata i planove istraživanja;
- (b) neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini Zajednice (plan razvoja mreže na razini Zajednice), uključujući europsku prognozu dostatnosti opskrbe, jednom u dvije godine;
- (c) preporuke o usklađivanju tehničke suradnje između operatora transportnih sustava Zajednice i trećih zemalja;
- (d) godišnji program rada;
- (e) godišnje izvješće;
- (f) godišnje ljetne i zimske prognoze opskrbe.

4. Europska prognoza dostatnosti opskrbe iz stavka 3. točke (b) obuhvaća sveukupnu dostatnost plinskog sustava što se tiče postojeće i predviđene potražnje za plinom u sljedećih pet godina, kao i u razdoblju od pet do deset godina od dana te prognoze. Europska prognoza dostatnosti opskrbe temelji se na nacionalnim prognozama dostatnosti opskrbe koje su pripremili pojedinačni operatori transportnih sustava.

5. Godišnji program rada iz stavka 3. točke (d) sadrži popis i opis mrežnih kodeksa koje treba izraditi, plan za usklađivanje funkcioniranja mreže te istraživačke i razvojne aktivnosti koje treba provesti tijekom godine, kao i okvirni vremenski raspored.

6. Mrežni kodeksi iz stavaka 1. i 2. obuhvaćaju sljedeća područja, pri čemu se prema potrebi vodi računa o regionalnim posebnostima:

- (a) pravila u vezi sa sigurnošću i pouzdanošću mreže;

▼B

- (b) pravila priključivanja na mrežu;
- (c) pravila pristupa trećih strana;
- (d) pravila razmjene podataka i naplate;
- (e) pravila u vezi s interoperabilnosti;
- (f) operativni postupci u izvanrednoj situaciji;
- (g) pravila raspodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem;
- (h) pravila trgovanja, u vezi s tehničkim i operativnim pružanjem usluga pristupa mreži i uravnoteživanjem sustava;
- (i) pravila u vezi s transparentnošću;
- (j) pravila uravnoteživanja, uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu i pravila za operativno uravnoteživanje između mreža operatora transportnih sustava;
- (k) pravila u vezi s usklađenim tarifnim strukturama za transport; i
- (l) energetska učinkovitost plinskih mreža.

7. Mrežni se kodeksi izrađuju za pitanja povezana s prekograničnim mrežama i integracijom tržišta te ne dovode u pitanje pravo država članica da uspostave nacionalne mrežne kodekse koji ne utječu na prekograničnu trgovinu.

8. ENTSO za plin prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija usvojila u skladu s člankom 6. stavkom 11. te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta. ENTSO za plin o svojim zaključcima obavještuje Agenciju i uključuje rezultate analize u godišnje izvješće iz stavka 3. točke (e) ovog članka.

9. ENTSO za plin Agenciji stavlja na raspolaganje sve podatke koji su joj potrebni kako bi izvršila svoje zadatke na temelju članka 9. stavka 1.

10. Svake dvije godine ENTSO za plin usvaja i objavljuje plan razvoja mreže na razini Zajednice iz stavka 3. točke (b). Plan razvoja mreže na razini Zajednice uključuje modeliranje integrirane mreže, izradu scenarija, europsku prognozu dostatnosti opskrbe i procjenu otpornosti sustava.

Plan razvoja mreže na razini Zajednice posebno:

▼M3

- (a) se temelji na nacionalnim planovima ulaganja, uzimajući u obzir regionalne planove ulaganja iz članka 12. stavka 1. i, prema potrebi, aspekte planiranja mreže u Uniji kako je navedeno u Uredbi (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu⁽¹⁾; on podliježe analizi troškova i koristi primjenom metodologije utvrđene kako je navedeno u članku 11. te uredbe;

⁽¹⁾ SL L 115, 25.4.2013., str. 39.

▼B

- (b) što se tiče prekograničnih spojnih plinovoda, temelji se i na razumnim potrebama različitih korisnika mreže i uključuje dugoročne obveze ulagača iz članaka 14. i 22. Direktive 2009/73/EZ; te
- (c) ukazuje na manjak ulaganja, posebno u pogledu prekograničnih kapaciteta.

Što se tiče drugog podstavka točke (c), planu razvoja mreže na razini Zajednice može se priložiti pregled prepreka za povećanje prekograničnih kapaciteta mreže, koje proizlaze iz različitih postupaka ili praksi odobravanja.

11. Agencija preispituje nacionalne desetogodišnje planove razvoja mreže kako bi procijenila jesu li usklađeni s planom razvoja mreže na razini Zajednice. Pronađe li Agencija neusklađenosti između određenog nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže i plana razvoja mreže na razini Zajednice, ona preporuča izmjenu tog nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže ili, ovisno o slučaju, plana razvoja mreže na razini Zajednice. Ako je taj nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže izrađen u skladu s člankom 22. Direktive 2009/73/EZ, Agencija preporuča da nadležno nacionalno regulatorno tijelo izmijeni nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže u skladu s člankom 22. stavkom 7. te direktive i da o tome obavijesti Komisiju.

12. ENTSO za plin Komisiji na njezin zahtjev priopćuje svoje mišljenje o usvajanju smjernica predviđenih u članku 23.

Članak 9.

Praćenje od strane Agencije

1. Agencija prati izvršavanje zadataka ENTSO-a za plin iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. te podnosi izvješće Komisiji.

Agencija prati kako ENTSO za plin provodi mrežne kodekse koji su izrađeni na temelju članka 8. stavka 2. i mrežnih kodeksa koji su izrađeni u skladu s člankom 6. stavcima 1. do 10., a koje Komisija nije usvojila na temelju članka 6. stavka 11. Ako ENTSO za plin nije proveo takve mrežne kodekse, Agencija traži da ENTSO za plin dostavi propisno obrazloženo objašnjenje o razlozima za taj propust. Agencija obavješćuje Komisiju o tom objašnjenju i dostavlja svoje mišljenje o njemu.

Agencija prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija usvojila, kako je utvrđeno u članku 6. stavku 11., te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta kao i na nediskriminaciju, djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta, te podnosi izvješće Komisiji.

2. ENTSO za plin Agenciji radi davanja mišljenja dostavlja nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice, nacrt godišnjeg programa rada, uključujući informacije o postupku savjetovanja i ostale isprave iz članka 8. stavka 3.

▼B

U roku od dva mjeseca od dana primitka Agencija dostavlja ENTSO-u za plin i Komisiji propisno obrazloženo mišljenje i preporuke, ako smatra da nacrt godišnjeg programa rada ili nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice, koje je dostavio ENTSO za plin, ne doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju, učinkovitom funkcioniranju tržišta ili dostatnoj količini prekograničnih spojnih plinovoda kojima mogu pristupiti treće strane.

*Članak 10.***Savjetovanje**

1. Tijekom izrade mrežnih kodeksa, nacrta plana razvoja mreže na razini Zajednice i godišnjeg programa rada iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za plin provodi sveobuhvatni postupak savjetovanja u ranoj fazi, na otvoren i transparentan način, uključujući sve relevantne sudionike na tržištu, a posebno organizacije koje predstavljaju sve zainteresirane strane, u skladu s poslovníkom iz članka 5. stavka 1. U to su savjetovanje uključena i nacionalna regulatorna tijela te druga nacionalna tijela, poduzeća za opskrbu i proizvodnju, korisnici mreže, uključujući kupce, operatori distribucijskih sustava, uključujući odgovarajuća gospodarska udruženja, tehnička tijela i udruženja zainteresiranih strana. Cilj je savjetovanja prikupiti mišljenja i prijedloge svih zainteresiranih strana tijekom postupka odlučivanja.

2. Sve isprave i zapisnici sa sastanaka koji se odnose na savjetovanje iz stavka 1. objavljuju se.

3. Prije nego što usvoji godišnji program rada i mrežne kodekse iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za plin navodi na koji je način uzeo u obzir primjedbe koja su zaprimljene tijekom savjetovanja. Ako primjedbe nije uzeo u obzir, to obrazlaže.

▼M3*Članak 11.***Troškovi**

Troškove povezane s aktivnostima ENTSO-a za plin iz članaka od 4. do 12. ove Uredbe i članka 11. Uredbe (EU) br. 347/2013 snose operatori prijenosnih sustava i uzimaju se u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su opravdani i proporcionalni.

▼B*Članak 12.***Regionalna suradnja operatora transportnih sustava**

1. Operatori transportnih sustava uspostavljaju regionalnu suradnju unutar ENTSO-a za plin kako bi doprinijeli zadacima iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. Oni posebno svake dvije godine objavljuju regionalni plan ulaganja te mogu donositi odluke o ulaganjima na temelju tog regionalnog plana ulaganja.

▼B

2. Operatori transportnih sustava podržavaju praktične dogovore kako bi osigurali optimalno upravljanje mrežom i promiču razvoj trgovanja energijom, koordiniranu raspodjelu prekograničnih kapaciteta uz pomoć nediskriminirajućih tržišnih rješenja, pomno prateći konkretne prednosti implicitnih aukcija za kratkoročnu raspodjelu i integraciju mehanizama uravnoteživanja.

3. Za potrebe ostvarivanja ciljeva koji su navedeni u stavcima 1. i 2. Komisija može definirati zemljopisno područje na koje se odnosi pojedina regionalna struktura za suradnju, vodeći računa o postojećim regionalnim strukturama za suradnju. Svakoj je državi članici dozvoljeno promicati suradnju u više zemljopisnih područja. Mjera iz prve rečenice, namijenjena izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvaja se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

U tu svrhu Komisija se savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za plin.

Članak 13.

Tarife za pristup mrežama

1. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun, koje primjenjuju operatori transportnih sustava, a odobravaju regulatorna tijela prema članku 41. stavku 6. Direktive 2009/73/EZ, kao i tarife objavljene prema članku 32. stavku 1. te direktive, transparentne su, vode računa o potrebi za cjelovitošću sustava i njegovom poboljšanju te odražavaju stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog operatora sustava te su transparentne, iako obuhvaćaju primjerenu dobit od ulaganja i, kad je primjereno, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun primjenjuju se na nediskriminirajući način.

Države članice mogu odlučiti da je tarife moguće utvrditi i uz pomoć tržišnih mehanizama kao što su aukcije, pod uvjetom da takve mehanizme i prihode koji proizlaze iz njih odobri regulatorno tijelo.

Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun olakšavaju učinkovito trgovanje plinom i tržišno natjecanje, a istodobno sprečavaju unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže, pružaju poticaje za ulaganja te održavaju ili stvaraju mogućnost uzajamnog djelovanja transportnih mreža.

Tarife za korisnike mreže nediskriminirajuće su i posebno se određuju za svaku ulaznu ili izlaznu točku transportnog sustava. Mehanizme raspodjele troškova i metodologiju utvrđivanja stopa u pogledu ulaznih i izlaznih točaka odobravaju nacionalna regulatorna tijela. Od 3. rujna 2011. države članice osiguravaju da se nakon prijelaznog razdoblja mrežne naknade ne izračunavaju na temelju ugovornih pravaca.

▼B

2. Tarife za pristup mreži niti ograničavaju tržišnu likvidnost niti narušavaju prekograničnu trgovinu različitih transportnih sustava. Ako razlike u tarifnim strukturama ili mehanizmima uravnoteživanja ometaju trgovinu između transportnih sustava, neovisno o članku 41. stavku 6. Direktive 2009/73/EZ, operatori transportnih sustava u bliskoj suradnji s nadležnim nacionalnim tijelima aktivno podržavaju zbližavanje tarifnih struktura i načela naplaćivanja, pa i što se tiče uravnoteživanja.

*Članak 14.***Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore transportnih sustava**

1. Operatori transportnih sustava:

- (a) osiguravaju da pružaju usluge svim korisnicima mreže, bez diskriminacije;
- (b) pružaju stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana. Cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;
- (c) korisnicima mreže pružaju dugoročne i kratkoročne usluge.

S obzirom na prvi podstavak točku (a), ako operator transportnog sustava pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta, bilo da koristi usklađene ugovore o transportu ili zajednički mrežni kodeks koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu s postupkom utvrđenim u članku 41. Direktive 2009/73/EZ.

2. Ugovori o transportu koji su sklopljeni s netipskim datumom početka primjene ili kraćim trajanjem od tipskoga godišnjeg ugovora o transportu nemaju za posljedicu proizvoljno više ili niže tarife koje ne odražavaju tržišnu vrijednost usluge, u skladu s načelima utvrđenima u članku 13. stavku 1.

3. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena jamstva korisnika mreže s obzirom na bonitet takvih korisnika. Ta jamstva ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i proporcionalna.

*Članak 15.***Usluge za pristup trećih strana s obzirom na sustave skladišta plina i terminale za UPP**

1. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina:

- (a) svim korisnicima mreže, bez diskriminacije, pružaju usluge koje zadovoljavaju potražnju tržišta; posebno, ako operator terminala za UPP ili sustava skladišta plina pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta;

▼B

(b) pružaju usluge koje su uskladive s uporabom međusobno povezanih sustava za transport plina i olakšavaju pristup putem suradnje s operatorom transportnog sustava; i

(c) objavljuju relevantne informacije, posebno podatke o uporabi i raspoloživosti usluga, u vremenskom okviru koji je uskladiv s razumnim trgovinskim potrebama korisnika terminala za UPP ili sustava skladišta plina, pod uvjetom da objavu tih informacija prati nacionalno regulatorno tijelo.

2. Svaki operator sustava skladišta plina:

(a) pruža stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana; cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;

(b) korisnicima sustava skladišta plina pruža dugoročne i kratkoročne usluge; i

(c) korisnicima sustava skladišta plina nudi pakete usluga i razdvojene usluge u pogledu radnog volumena skladišta, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja.

3. Ugovori o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina nemaju za posljedicu proizvoljno više tarife, ako su potpisani:

(a) izvan plinske godine s netipskim datumom početka primjene; ili

(b) s kraćim trajanjem od tipskog ugovora o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina, sklopljenog na godišnjoj osnovi.

4. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena jamstva korisnika mreže s obzirom na bonitet takvih korisnika. Ta jamstva ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i proporcionalna.

5. Ugovorna ograničenja zahtijevanog minimalnog kapaciteta terminala za UPP i skladišnog kapaciteta opravdavaju se na temelju tehničkih ograničenja i omogućavaju pristup uslugama skladištenja manjim korisnicima sustava skladišta plina.

Članak 16.

Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagašenjem s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Sudionicima na tržištu se na svim odgovarajućim točkama iz članka 18. stavka 3. stavlja na raspolaganje maksimalni kapacitet, vodeći računa o cjelovitosti sustava i učinkovitom funkcioniranju mreže.

2. Operator transportnog sustava provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:

(a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovitu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu i prekograničnu trgovinu prirodnim plinom;

▼B

(b) su usklađivi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; i

(c) su usklađivi sa sustavima država članica za pristup mreži.

3. Operator transportnog sustava provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne postupke upravljanja zagušenjem koji olakšavaju prekograničnu trgovinu prirodnim plinom na nediskriminirajućoj osnovi i koji se temelje na sljedećim načelima:

(a) u slučaju ugovornog zagušenja operator transportnog sustava nudi neiskorišteni kapacitet na primarnom tržištu, i to najmanje na „day-ahead” osnovi (jedan dan unaprijed) i kao neprekidivi kapacitet; i

(b) korisnici mreže koji žele preprodati ili dati u zakup svoj neiskorišteni ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti.

Što se tiče prvog podstavka točke (b) država članica može zatražiti da korisnici mreže o tome obavijeste operatora transportnog sustava.

4. U slučaju fizičkog zagušenja operator transportnog sustava ili regulatorna tijela, ovisno o slučaju, primjenjuju nediskriminirajuće, transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta.

5. Operatori transportnih sustava redovito procjenjuju potražnju tržišta za novim ulaganjima. Pri planiranju novih ulaganja operatori transportnih sustava procjenjuju potražnju tržišta i vode računa o sigurnosti opskrbe.

Članak 17.

Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore sustava skladišta plina i terminala za UPP

1. Sudionicima na tržištu se na raspolaganje stavlja maksimalni kapacitet sustava skladišta plina i terminala za UPP, vodeći računa o cjelovitosti i funkcioniranju sustava.

2. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina provode i objavljuju nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:

(a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovito i najveće moguće korištenje kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu;

(b) su usklađivi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; i

(c) su usklađivi sa priključenim sustavima za pristup mreži.

▼B

3. Ugovori o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina sadrže mjere radi sprečavanja gomilanja kapaciteta, vodeći računa o sljedećim načelima koja se primjenjuju u slučaju ugovornog zagušenja:

- (a) operator sustava mora bez odlaganja ponuditi neiskorišteni kapacitet terminala za UPP i sustava skladišta plina na primarnom tržištu; za sustave skladišta plina to mora biti najmanje na „day-ahead” osnovi i kao prekidivi kapacitet;
- (b) korisnici terminala za UPP i sustava skladišta plina koji žele preprodati svoj ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti.

Članak 18.

Zahtjevi o transparentnosti s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Operator transportnog sustava objavljuje detaljne podatke o uslugama koje pruža i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuje, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici mreže ostvarili djelotvoran pristup mreži.

2. Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje plinske mreže, operatori transportnih sustava ili nadležna nacionalna tijela objavljuju, u razumnim okvirima, dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologiji i strukturi tarifa.

3. Svaki operator transportnog sustava za usluge koje pruža objavljuje informacije o tehničkom, ugovorenom i dostupnom kapacitetu u brojčanom obliku, za sve odgovarajuće točke, uključujući ulazne i izlazne točke, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način.

4. Odgovarajuće točke transportnog sustava, o kojima treba objaviti informacije, odobravaju nadležna tijela nakon savjetovanja s korisnicima mreže.

5. Operator transportnog sustava uvijek otkriva informacije koje su propisane ovom Uredbom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.

6. Operator transportnog sustava objavljuje *ex ante* i *ex post* informacije o ponudi i potražnji, na temelju nominacija, prognoza i ostvarenih protoka u sustav i iz njega. Nacionalno regulatorno tijelo osigurava objavljivanje svih takvih informacija. Stupanj detalja objavljenih informacija ovisi o informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava.

▼B

Operator transportnog sustava objavljuje poduzete mjere, nastale troškove i ostvarene prihode u okviru uravnoteživanja sustava.

Sudionici na tržištu o kojima je riječ operatoru transportnog sustava dostavljaju podatke iz ovog članka.

Članak 19.

Zahtjevi o transparentnosti s obzirom na sustave skladišta plina i terminale za UPP

1. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina objavljuju detaljne informacije o uslugama koje pružaju i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuju, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici terminala za UPP i sustava skladišta plina ostvarili djelotvoran pristup navedenim terminalima za UPP i sustavima skladišta plina.

2. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina za pružene usluge objavljuju informacije o ugovorenom i dostupnom kapacitetu sustava skladišta i terminala za UPP, u brojčanom obliku, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način.

3. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina uvijek otkrivaju informacije koje su propisane ovom Uredbom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.

4. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina objavljuju količinu plina koja se nalazi u svakom sustavu skladišta plina ili terminalu za UPP ili skupini sustava skladišta plina, ako to odgovara načinu na koji se pristup nudi korisnicima sustava, ulaznim i izlaznim tokovima, dostupnom kapacitetu sustava skladišta plina i terminala za UPP, uključujući sustave i terminale koji su izuzeti iz pristupa trećih strana. Te se informacije priopćuju i operatoru transportnog sustava koji ih objavljuje u skupnom obliku, po sustavima ili podsustavima koji se utvrđuju putem odgovarajućih točaka. Informacije se ažuriraju najmanje jednom dnevno.

Ako je korisnik sustava skladišta plina jedini korisnik navedenog sustava, on nacionalnom regulatornom tijelu može dostaviti obrazloženi zahtjev za povjerljiv tretman podataka iz prvog podstavka. Ako nacionalno regulatorno tijelo dođe do zaključka da je takav zahtjev opravdan, posebno vodeći računa o potrebi za pronalaženjem ravnoteže između interesa legitimne zaštite poslovnih tajni, čije bi otkrivanje negativno utjecalo na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sustava skladišta plina, s ciljem stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta za prirodni plin, ono može dozvoliti operatoru sustava skladišta plina da ne objavi podatke iz prvog podstavka u razdoblju od najviše jedne godine.

Drugi se podstavak primjenjuje ne dovodeći u pitanje obveze operatora transportnog sustava u vezi s priopćivanjem i objavljivanjem iz prvog podstavka, osim ako su skupni podaci identični podacima o pojedinačnom sustavu skladišta plina čije je neobjavljivanje odobrilo nacionalno regulatorno tijelo.

▼B

5. Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje infrastruktura, operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina ili relevantna regulatorna tijela objavljuju dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologijama i strukturi tarifa za infrastrukturu za koju je predviđen regulirani pristup trećih strana.

*Članak 20.***Vođenje evidencije od strane operatora sustava**

Operatori transportnih sustava, operatori sustava skladišta plina i operatori terminala za UPP drže sve informacije iz članka 18. i 19. te iz Priloga I. trećeg dijela na raspolaganju nacionalnim tijelima tijekom razdoblja od pet godina, uključujući nacionalno regulatorno tijelo, nacionalno tijelo za tržišno natjecanje i Komisiju.

*Članak 21.***Pravila uravnoteživanja i naknade za neravnotežu**

1. Pravila uravnoteživanja izrađuju se na pošten, nediskriminirajući i transparentan način te se temelje na objektivnim kriterijima. Pravila uravnoteživanja odražavaju stvarne potrebe sustava, vodeći računa o resursima koji su dostupni operatoru transportnog sustava. Pravila uravnoteživanja okrenuta su tržištu.

2. Kako bi korisnicima mreže omogućio pravodobno poduzimanje korektivnih mjera, operator transportnog sustava pruža dostatne, pravodobne i pouzdane *on-line* informacije o statusu uravnoteživanja korisnika mreže.

Pružene informacije odgovaraju informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava i razdoblju naplate za koje se izračunavaju naknade za neravnotežu.

Pružanje informacija na temelju ovog stavka ne naplaćuje se.

3. Naknade za neravnotežu odražavaju troškove u najvećoj mogućoj mjeri, a istodobno korisnicima mreže pružaju primjerene poticaje kako bi uravnotežili unos i povlačenje plina. Naknadama se izbjegava unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže te se ne ometa ulazak novih sudionika na tržište.

Nadležna tijela ili operator transportnog sustava, ovisno o slučaju, objavljuju metodologije za izračunavanje naknada za neravnotežu, kao i konačne tarife.

4. Države članice osiguravaju da operatori transportnih sustava nastoje uskladiti režime uravnoteživanja i pojednostaviti strukture i razine naknada za neravnotežu kako bi se olakšalo trgovanje plinom.

Članak 22.

Trgovanje pravima na kapacitet

Svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina i terminala za UPP poduzima razumne mjere kako bi omogućio slobodnu trgovinu pravima na kapacitet i unaprijedio takvu trgovinu na transparentan i nediskriminirajući način. Svaki takav operator izrađuje usklađene ugovore o transportu, terminalima za UPP i sustavima skladišta plina i razvija postupke na primarnom tržištu kako bi unaprijedio sekundarno trgovanje kapacitetima i priznaje prijenos primarnih prava na kapacitete ako je o tome obaviješten od korisnika sustava.

Regulatorna se tijela obavješćuju o usklađenim ugovorima o transportu, terminalima za UPP i sustavima skladišta plina te o odgovarajućim postupcima.

Članak 23.

Smjernice

1. Ako je potrebno, u smjernicama koje osiguravaju najmanju potrebnu razinu usklađenosti za ostvarivanje ciljeva ove Uredbe navedeno je sljedeće:

- (a) detalji o uslugama za pristup trećih strana u skladu s člancima 14. i 15., uključujući vrstu, trajanje i druge zahtjeve u vezi s tim uslugama;
- (b) detalji o načelima na kojima počivaju mehanizmi za raspodjelu kapaciteta i primjeni postupaka za upravljanje zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja, u skladu s člancima 16. i 17.;
- (c) detalji o pružanju informacija, definiranju tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu i definiranju svih točaka koje su relevantne za zahtjeve u pogledu transparentnosti, uključujući informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija, u skladu s člancima 18. i 19.;
- (d) detalji o metodologiji za izračun tarifa, u vezi s prekograničnom trgovinom prirodnim plinom, u skladu s člankom 13.;
- (e) detalji o područjima iz članka 8. stavka 6.

U tu svrhu Komisija se savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za plin.

2. Smjernice o pitanjima iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c), s obzirom na operatore transportnih sustava, utvrđene su u Prilogu I.

▼B

Komisija može usvojiti smjernice o pitanjima iz stavka 1. ovog članka te izmijeniti smjernice iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni, među ostalim dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

3. Primjena i izmjena smjernica usvojenih prema ovoj Uredbi odražavaju razlike između nacionalnih plinskih sustava i zbog toga ne iziskuju jedinstvene detaljne odredbe i uvjete za pristup trećih strana na razini Zajednice. Međutim, mogu se postaviti minimalni zahtjevi koje treba ispuniti radi osiguravanja nediskriminirajućih i transparentnih uvjeta za pristup mreži, potrebnih za unutarnje tržište prirodnog plina, koji se zatim mogu primjenjivati s obzirom na razlike koje postoje između nacionalnih plinskih sustava.

*Članak 24.***Regulatorna tijela**

Pri obnašanju svojih dužnosti na temelju ove Uredbe regulatorna tijela osiguravaju postupanje po ovoj Uredbi i smjernicama koje su usvojene prema članku 23.

Kada je primjereno, ona surađuju međusobno, s Komisijom i s Agencijom, u skladu s poglavljem VIII. Direktive 2009/73/EZ.

*Članak 25.***Pružanje informacija**

Države članice i regulatorna tijela na zahtjev dostavljaju Komisiji sve informacije potrebne u svrhu članka 23.

Komisija utvrđuje razuman vremenski rok unutar kojeg treba dostaviti informacije, vodeći računa o složenosti i hitnosti traženih informacija.

*Članak 26.***Pravo država članica da predvide detaljnije mjere**

Ova Uredba ne dovodi u pitanje prava država članica da održe ili uvedu mjere koje sadrže detaljnije odredbe od onih koje su predviđene ovom Uredbom ili smjernicama iz članka 23.

▼B*Članak 27.***Sankcije**

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koja se primjenjuju u slučaju kršenja odredaba ove Uredbe i poduzimaju sve mjere koje su potrebne kako bi se osigurala provedba tih odredaba. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice do 1. srpnja 2006. Komisiji priopćuju pravila koja odgovaraju odredbama utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih. Do 3. ožujka 2011. Komisiji priopćuju pravila koja ne odgovaraju odredbama utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih.

2. Sankcije koje su predviđene prema stavku 1. nisu kaznenopravne prirode.

*Članak 28.***Odborski postupak**

1. Komisiji pomaže odbor koji je osnovan člankom 51. Direktive 2009/73/EZ.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.

▼M5**▼B***Članak 30.***Odstupanja i izuzeci**

Ova se Uredba ne primjenjuje na:

- (a) transportne sustave prirodnog plina koji se nalaze u državama članicama u trajanju odstupanja odobrenih na temelju članka 49. Direktive 2009/73/EZ;
- (b) novu krupnu infrastrukturu, tj. međudržavne spojne plinovode, terminale za UPP i sustave skladišta plina te značajna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene takve infrastrukture, koji omogućuju razvoj novih izvora opskrbe plinom iz članka 36. stavka 1. i 2. Direktive 2009/73/EZ, koji su izuzeti iz odredaba članka 9., 14., 32., 33., 34. ili članka 41. stavaka 6., 8. i 10. te direktive, sve dok su izuzeti iz odredaba navedenih u ovom podstavku, isključujući članak 19. stavak 4. ove Uredbe; ili
- (c) transportne sustave prirodnog plina kojima su odobrena odstupanja na temelju članka 48. Direktive 2009/73/EZ.

▼B

Što se tiče prvog podstavka točke (a), države članice kojima su odobrena odstupanja na temelju članka 49. Direktive 2009/73/EZ od Komisije mogu zatražiti privremeno odstupanje od primjene ove Uredbe za razdoblje od najviše dvije godine od dana na koji istječe odstupanje iz navedene točke.

*Članak 31.***Stavljanje izvan snage**

Uredba (EZ) br. 1775/2005 stavlja se izvan snage s učinkom od 3. ožujka 2011. Upućivanja na uredbu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga II.

*Članak 32.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 3. ožujka 2011.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

*PRILOG I.***SMJERNICE ZA**

1. **Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore transportnih sustava**
1. Operatori transportnih sustava pružaju stalne i prekidive usluge do minimalnog razdoblja u trajanju od jednog dana.
2. Usklađeni ugovori o transportu i zajednički mrežni kodeksi izrađuju se tako da olakšavaju trgovanje i ponovnu uporabu kapaciteta koje su ugovorili korisnici mreže, a da ne ometaju oslobađanje kapaciteta.
3. Operatori transportnih sustava izrađuju mrežne kodekse i usklađene ugovore nakon primjerenog savjetovanja s korisnicima mreže.
4. Operatori transportnih sustava provode tipizirane postupke nominacije i renominacije. Oni razvijaju informacijske sustave i elektronička komunikacijska sredstva kako bi korisnicima mreže pružili odgovarajuće podatke i pojednostavili transakcije kao što su nominacije, ugovaranje kapaciteta i prijenos prava na kapacitete između korisnika mreže.
5. Operatori transportnih sustava usklađuju formalizirane postupke podnošenja zahtjeva i vrijeme odziva u skladu s najboljom praksom u sektoru, radi svođenja vremena odziva na najmanju mjeru. Nakon savjetovanja s relevantnim korisnicima mreže, a najkasnije 1. srpnja 2006., osiguravaju *on-line* elektroničke sustave za rezervaciju i potvrdu kapaciteta te postupke nominacije i renominacije.
6. Operatori transportnih sustava korisnicima mreže ne naplaćuju posebno zahtjeve za informacije i transakcije u vezi s njihovim ugovorima o transportu, koje se izvršavaju u skladu sa standardnim pravilima i postupcima.
7. Zahtjevi za informacije koji iziskuju izvanredne ili pretjerane troškove kao što su studije o izvodljivosti mogu se naplatiti posebno, pod uvjetom da se osnovanost troškova može dokazati na odgovarajući način.
8. Operatori transportnih sustava surađuju s drugim operatorima transportnih sustava pri usklađivanju održavanja vlastitih mreža kako bi na najmanju mjeru smanjili eventualne prekide transportnih usluga za korisnike mreže i operatore transportnih sustava na drugim područjima te kako bi osigurali jednake koristi u vezi sa sigurnošću opskrbe, uključujući tranzit.
9. Uz primjerenu prethodnu obavijest operatori transportnih sustava, najmanje jednom godišnje i u unaprijed određenom roku, objavljuju sva planirana razdoblja održavanja koja bi mogla utjecati na prava korisnika mreže iz ugovora o transportu i odgovarajuće operativne informacije. To uključuje ažurnu i nediskriminirajuću objavu eventualnih izmjena planiranih razdoblja održavanja i obavijesti o neplaniranom održavanju, čim te informacije postanu dostupne operatoru transportnog sustava. Tijekom razdoblja održavanja operatori transportnih sustava redovito objavljuju ažurirane informacije o detaljima, očekivanom trajanju i učinku održavanja.

▼B

10. Operatori transportnih sustava vode dnevnik stvarnog održavanja i prekida protoka do kojih je došlo te ga stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu na zahtjev. Na zahtjev se informacije stavljaju na raspolaganje i onima koje su pogodili prekidi.

2. **Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava te njihova primjena u slučaju ugovornog zagušenja**

- 2.1. *Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava*

1. Mehanizmi raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem olakšavaju razvoj tržišnog natjecanja i likvidno trgovanje kapacitetima te su usklađeni s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”). Fleksibilni su i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju.
2. Ti mehanizmi i postupci vode računa o cjelovitosti dotičnog sustava, kao i o sigurnosti opskrbe.
3. Ti mehanizmi i postupci niti ometaju ulazak novih sudionika na tržište niti stvaraju neopravdane prepreke za ulazak na tržište. Oni ne sprečavaju sudionike na tržištu, uključujući nove sudionike na tržištu i poduzeća s malim tržišnim udjelom, da se djelotvorno natječu.
4. Ti mehanizmi i postupci osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovitu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu.
5. Korisnici mreže obavješćuju se o okolnostima koje bi mogle utjecati na raspoloživost ugovorenog kapaciteta. Informacije o prekidima trebale bi odgovarati informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava.
6. Ako zbog cjelovitosti sustava dođe do teškoća pri ispunjavanju ugovornih obveza u vezi s isporukom, operatori transportnih sustava trebali bi bez odlaganja o tome obavijestiti korisnike mreže i potražiti nediskriminirajuće rješenje.

Operatori transportnih sustava savjetuju se s korisnicima mreže o postupcima, prije no što ih provedu, i dogovaraju ih s regulatornim tijelom.

▼M2

- 2.2. *Postupci upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja*

- 2.2.1. *Opće odredbe*

1. Odredbe iz točke 2.2. primjenjuju se na točke međupovezivanja između susjednih ulazno-izlaznih sustava, bez obzira na to jesu li fizičke ili virtualne, između dvije ili više država članica ili unutar iste države članice ako točke podliježu postupcima rezervacije od strane korisnika. Mogu se također primijeniti na ulazne točke od trećih zemalja i izlazne točke prema trećim zemljama, podložno odluci nadležnog nacionalnog regulatornog tijela. Izlazne točke prema krajnjim potrošačima i distribucijskim mrežama, ulazne točke od terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG) i proizvodnih objekata te ulazno-izlazne točke od skladišnih objekata i prema njima ne podliježu odredbama iz točke 2.2.

▼ M4

2. Na temelju podataka koje objavljuju operatori transportnih sustava u skladu s odjeljkom 3. ovog Priloga i koje, prema potrebi, potvrđuju nacionalna regulatorna tijela, Agencija objavljuje svake godine do 1. lipnja, počevši s 2015. godinom, izvješće o praćenju zagušenja u točkama međupovezivanja s obzirom na proizvode stalnoga kapaciteta prodane u prethodnoj godini, uzimajući u obzir, u mjeri u kojoj je to moguće, trgovanje kapacitetom na sekundarnom tržištu i primjenu prekidiivoga kapaciteta.

▼ M2

3. Svaki dodatni kapacitet raspoloživ putem primjene jednog od postupaka upravljanja zagušenjem kako je predviđeno točkama 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. nudi odgovarajući operator (nude odgovarajući operatori) transportnog sustava u redovitom postupku raspodjele.

4. Mjere predviđene točkama 2.2.2., 2.2.4. i 2.2.5. provode se od 1. listopada 2013. Točka 2.2.3. podtočke 1. do 5. primjenjuju se od 1. srpnja 2016.

2.2.2. Povećanje kapaciteta putem programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa

1. Operatori transportnih sustava predlažu i, nakon odobrenja nacionalnog regulatornog tijela, provode program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa temeljenog na poticaju s ciljem ponude dodatnog kapaciteta na stalnoj osnovi. Prije provedbe nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelima susjednih država članica i uzima u obzir mišljenja nacionalnih regulatornih tijela. Dodatni kapacitet definira se kao stalan kapacitet ponuđen pored tehničkog kapaciteta u točki međupovezivanja izračunan na temelju članka 16. stavka 1. ove Uredbe.
2. Program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa pruža operatorima transportnih sustava poticaj da stave na raspolaganje dodatni kapacitet, uzimajući u obzir tehničke uvjete, poput kalorične vrijednosti, temperature i očekivane potrošnje, odgovarajućeg ulazno-izlaznog sustava i kapacitete u susjednim mrežama. Operatori transportnih sustava primjenjuju dinamičan pristup s obzirom na ponovni izračun tehničkog ili dodatnog kapaciteta ulazno-izlaznog sustava.
3. Program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa temelji se na režimu poticaja koji odražava rizike operatora transportnih sustava prilikom nudi dodatnog kapaciteta. Program je strukturiran tako da se prihodi od prodaje dodatnog kapaciteta i troškovi koji proizlaze iz programa ponovnog otkupa ili mjera sukladno podtočki 6. dijele između operatora transportnih sustava i korisnika mreže. Nacionalna regulatorna tijela odlučuju o raspodjeli prihoda i troškova između operatora transportnog sustava i korisnika mreže.
4. Radi utvrđivanja prihoda operatora transportnih sustava, za tehnički kapacitet, osobito predani kapacitet, kao i, prema potrebi, kapacitet koji proizlazi iz primjene mehanizama „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed i dugoročni kapacitet, smatra se da je raspodijeljen prije nekog dodatnog kapaciteta.

▼ **M2**

5. Pri utvrđivanju dodatnog kapaciteta, operator transportnog sustava uzima u obzir statističke scenarije za vjerojatnu količinu fizički neiskorištenog kapaciteta u bilo kojem trenutku u točkama međupovezivanja. Također uzima u obzir profil rizika za ponudu dodatnog kapaciteta koji ne dovodi do obveze prekomjernog ponovnog otkupa. Programom prekomjernog upisa i ponovnog otkupa također se procjenjuje vjerojatnost i troškovi ponovnog otkupa kapaciteta na tržištu što se odražava u količini dodatnog kapaciteta koji se stavlja na raspolaganje.
6. Kada je to potrebno radi održanja integriteta sustava, operatori transportnih sustava primjenjuju postupak ponovnog otkupa na tržišnoj osnovi prema kojem korisnici mreže mogu nuditi kapacitet. Korisnici mreže obavješćuju se o primjenjivom postupku ponovnog otkupa. Primjena postupka ponovnog otkupa ne dovodi u pitanje primjenjive hitne mjere.
7. Prije primjene postupka ponovnog otkupa, operatori transportnih sustava provjeravaju može li se alternativnim tehničkim i komercijalnim mjerama održavati integritet sustava na isplativiji način.
8. Prilikom predlaganja programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa, operator transportnog sustava dostavlja nacionalnom regulatornom tijelu sve relevantne podatke, procjene i modele kako bi ono ocijenilo program. Operator transportnog sustava redovito izvješćuje nacionalno regulatorno tijelo o funkcioniranju programa i dostavlja na zahtjev nacionalnog regulatornog tijela sve potrebne podatke. Nacionalno regulatorno tijelo može zatražiti od operatora transportnog sustava preispitivanje programa.

2.2.3. Mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed

1. Nacionalna regulatorna tijela traže od operatora transportnog sustava da primijene najmanje pravila utvrđena u podtočki 3. za svakog korisnika mreže u točkama međupovezivanja s obzirom na izmjenu početne nominacije ako se, na osnovi godišnjeg izvješća Agencije o praćenju u skladu s točkom 2.2.1. podtočkom 2., pokaže da je u točkama međupovezivanja potražnja nadmašila ponudu, po cijeni rezervacije kada se koriste dražbe, tijekom postupka raspodjele kapaciteta u godini na koju se odnosi izvješće o praćenju za proizvode koji se koriste bilo u toj godini ili u jednoj od naredne dvije godine,
 - (a) za najmanje tri proizvoda stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana; ili
 - (b) za najmanje dva proizvoda stalnog kapaciteta trajanja od jednog tromjesečja; ili
 - (c) za najmanje jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od godine dana ili više; ili
 - (d) kada nije ponuđen niti jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili više.
2. Ako se, na temelju godišnjeg izvješća o praćenju, pokaže da se situacija definirana u podtočki 1. vjerojatno neće ponovno pojaviti u sljedeće tri godine, na primjer kao rezultat raspoloživosti kapaciteta zbog fizičkog širenja mreže ili prekida dugoročnih ugovora, nadležna nacionalna regulatorna tijela mogu donijeti odluku o prekidu mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed.

▼ M2

3. Stalna renominacija dozvoljava se do najviše 90 % i najmanje 10 % ugovornog kapaciteta od strane korisnika mreže u točki međupovezivanja. Međutim, ako nominacija prelazi 80 % ugovornog kapaciteta, polovica nenominirane količine može se renominirati prema gore. Ako nominacija ne prelazi 20 % ugovornog kapaciteta, polovica nominirane količine može se renominirati prema dolje. Primjena ove podtočke ne dovodi u pitanje primjenjive hitne mjere.
4. Prvotni nositelj ugovornog kapaciteta može renominirati ograničeni dio svojeg ugovornog stalnog kapaciteta na prekidivoj osnovi.
5. Podtočka 3. ne primjenjuje se na korisnike mreže – osobe ili poduzeća i poduzeća koja kontroliraju sukladno članku 3. Uredbe (EZ) br. 139/2004 – koji drže manje od 10 % prosječnog tehničkog kapaciteta u prethodnoj godini u točki međupovezivanja.
6. U točkama međupovezivanja gdje se u skladu s podtočkom 3. primjenjuje mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed, nacionalno regulatorno tijelo obavlja procjenu odnosa s programom prekomjernog upisa i ponovnog otkupa sukladno točki 2.2.2., što može rezultirati odlukom nacionalnog regulatornog tijela o neprimjeni točke 2.2.2. u tim točkama međupovezivanja. Takva se odluka odmah priopćuje Agenciji i Komisiji.
7. Nacionalno regulatorno tijelo može donijeti odluku o provedbi mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed sukladno podtočki 3. u točki međupovezivanja. Prije donošenja odluke nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelima susjednih država članica. Prilikom donošenja odluke nacionalno regulatorno tijelo uzima u obzir mišljenja susjednih nacionalnih regulatornih tijela.

2.2.4. Predaja ugovornog kapaciteta

Operatori transportnih sustava prihvaćaju svaku predaju stalnog kapaciteta koji je u točki međupovezivanja ugovorio korisnik mreže, izuzev proizvoda kapaciteta trajanja od jednog dana ili kraćeg. Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i ako operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio. Predani kapacitet smatra se preraspodijeljenim samo nakon što je raspoređen sav raspoloživi kapacitet. Operator transportnog sustava odmah obavještuje korisnika mreže o svakoj preraspodjeli svojeg predanog kapaciteta. Nacionalno regulatorno tijelo odobrava posebne uvjete za predaju kapaciteta, posebno u slučajevima kada nekoliko korisnika mreže predaje svoje kapacitete.

2.2.5. Mehanizam „koristi ili izgubi” za dugoročni kapacitet

1. Nacionalna regulatorna tijela zahtijevaju od operatora transportnih sustava da djelomično ili u potpunosti povuku sustavno neiskorišteni kapacitet u točki međupovezivanja koji koristi korisnik mreže ako taj korisnik nije prodao ili ponudio pod razumnim uvjetima svoj neiskorišteni kapacitet i ako drugi korisnici mreže zahtijevaju stalan kapacitet. Ugovorni kapacitet smatra se sustavno neiskorištenim posebno ako:

▼ **M2**

- (a) korisnik mreže koristi manje od prosječnih 80 % svojeg ugovornog kapaciteta od 1. travnja do 30. rujna i od 1. listopada do 31. ožujka na temelju ugovora na snazi trajanja preko godine dana za što se ne može pronaći valjano opravdanje; ili
 - (b) korisnik mreže sustavno nominira blizu 100 % svojeg ugovornog kapaciteta i renominira naniže s ciljem zaobilaženja pravila utvrđenih u točki 2.2.3. podtočki 3.
2. Primjena mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed ne smatra se opravdanjem kako bi se spriječila primjena podtočke 1.
 3. Posljedica povlačenja za korisnika mreže je gubitak njegovog ugovornog kapaciteta djelomično ili u potpunosti tijekom određenog razdoblja ili za preostalo važeće ugovorno razdoblje. Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i ako operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio.
 4. Operatori transportnih sustava redovito dostavljaju nacionalnim regulatornim tijelima sve podatke potrebne za praćenje opsega u kojem se koriste ugovorni kapaciteti na temelju ugovora na snazi trajanja preko godine dana ili ponavljajućih tromjesečja tijekom razdoblja od najmanje dvije godine.

▼ **M1**

3. **Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu, utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti, informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija**
 - 3.1. *Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu*
 - 3.1.1. **O b l i k o b j a v e**
 1. Operatori transportnih sustava pružaju sve informacije iz stavka 3.1.2. i stavka 3.3. podstavaka 1. do 5. na sljedeći način:
 - (a) na internetskoj stranici koja je dostupna javnosti, bez naplate i bez potrebe za registracijom ili drugim oblicima prijave pri operatoru transportnog sustava;
 - (b) redovito i bez prekida; učestalost ovisi o promjenama do kojih dođe i trajanju usluge;
 - (c) na lako razumljiv način;
 - (d) na jasan, lako dostupan način koji je odrediv po količini i na nediskriminirajućoj osnovi;

▼ **M2**

- (e) u formatu koji se može preuzeti na računalo, a dogovoren je između operatora transportnih sustava i nacionalnih regulatornih tijela – na temelju mišljenja o usklađenom formatu koji daje Agencija – i koji omogućuje kvantitativne analize;

▼ M1

- (f) u dosljednim jedinicama, točnije kWh (s referentnom temperaturom izgaranja od 298,15 K) je jedinica za energetske sadržaj, a m³ (pri 273,15 K i 1,01325 bara) je jedinica za zapreminu. Određuje se stalni faktor konverzije u energetske sadržaj. Osim navedenog oblika, moguća je i objava u drugim jedinicama;
- (g) na službenom jeziku (službenim jezicima) države članice i na engleskom jeziku;

▼ M2

- (h) svi podaci dostupni su od 1. listopada 2013. na jedinstvenoj središnjoj platformi na razini cijele Unije, koju uspostavlja ENTSOG na isplativoj osnovi.

▼ M1

2. Operatori transportnih sustava dostavljaju detalje o stvarnim promjenama svih informacija iz stavka 3.1.2. i stavka 3.3. podstavaka 1. do 5., pravodobno i čim im postanu dostupne.

3.1.2. Sadržaj objave

Operatori transportnih sustava objavljuju najmanje sljedeće informacije o svojim sustavima i uslugama:

- (a) detaljan i sveobuhvatan opis raznih ponuđenih usluga i s njima povezanih naknada;
- (b) različite vrste ugovora o transportu koji su dostupni za navedene usluge;
- (c) mrežni kodeks i/ili standardne uvjete u kojima su opisana prava i odgovornosti svih korisnika mreže, uključujući:

1. usklađene ugovore o transportu i druge odgovarajuće dokumente;

2. ako je to bitno za pristup sustavu, specifikaciju odgovarajućih parametara kakvoće plina za sve relevantne točke prema definiciji iz stavka 3.2. ovog Priloga, uključujući barem gornju ogrjevnju vrijednost i Wobbe indeks te financijsku odgovornost ili troškove konverzije za korisnike mreže, ako plin nije u skladu s tim specifikacijama;

3. ako je to bitno za pristup sustavu, informacije o zahtjevima u vezi s tlakom plina za sve relevantne točke;

4. postupak u slučaju prekida prekidivog kapaciteta, uključujući, gdje je primjenjivo, vrijeme, opseg i rangiranje pojedinih prekida (primjerice razmjerno ili po načelu „tko se prvi priključi, posljednji se prekida”);

- (d) usklađene postupke koji se primjenjuju pri korištenju transportnog sustava, uključujući definicije ključnih pojmova;

▼ **M1**

- (e) odredbe o raspodjeli kapaciteta, upravljanju zagušenjem i postupke protiv stvaranja zaliha i ponovne upotrebe;
- (f) pravila koja se primjenjuju na trgovanje kapacitetima na sekundarnom tržištu u odnosu na operatora transportnog sustava;
- (g) pravila o uravnoteživanju i metodologija za izračunavanje naknada za neravnotežu;
- (h) ako je potrebno, razine fleksibilnosti i tolerancije koje su uključene u transportne i druge usluge bez posebne naknade, kao i eventualno dodatno ponuđenu fleksibilnost i odgovarajuće naknade;
- (i) detaljan opis plinskog sustava operatora transportnog sustava i njegovih relevantnih točaka međusobnog povezivanja, kako su definirane u stavku 3.2. ovog Priloga, te imena operatora međusobno povezanih sustava ili postrojenja;
- (j) pravila koja se primjenjuju pri priključivanju na sustav kojim upravlja operator transportnog sustava;
- (k) informacije o mehanizmima za slučaj opasnosti, ako je operator transportnog sustava za njih odgovoran, kao što su mjere koje mogu dovesti do isključenja skupina kupaca i druga opća pravila odgovornosti koja se odnose na operatora transportnog sustava;
- (l) postupke koje su operatori transportnih sustava dogovorili na točkama međusobnog povezivanja, koji su bitni za pristup korisnika mreže dotičnim transportnim sustavima, a odnose se na mogućnost međudjelovanja mreže, dogovorene postupke vezane uz nominaciju i usklađivanje te druge dogovorene postupke za oblikovanje odredaba o raspodjeli toka plina i uravnoteživanju, uključujući korištene metode;
- (m) operatori transportnih sustava objavljuju detaljan i sveobuhvatan opis metodologije i postupka, uključujući informacije o korištenim parametrima i ključnim pretpostavkama, koji se rabe za izračunavanje tehničkog kapaciteta.

3.2. *Utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti*

1. Relevantne točke uključuju najmanje:

- (a) sve ulazne i izlazne točke u transportnu mrežu i iz nje kojom upravlja određeni operator transportnog sustava, uz izuzetak izlaznih točaka koje su povezane samo s jednim krajnjim kupcem i uz izuzetak ulaznih točaka koje su neposredno povezane s proizvodnim postrojenjem samo jednog proizvođača, koji se nalazi unutar EU-a;
- (b) sve ulazne i izlazne točke koje povezuju područja uravnoteživanja operatora transportnih sustava;

▼ **M1**

- (c) sve točke koje povezuju mrežu operatora transportnog sustava s terminalom za UPP, fizičkim plinskim čvorištima, skladišnim i proizvodnim postrojenjima, osim ako su ta proizvodna postrojenja izuzeta na temelju točke (a);
 - (d) sve točke koje povezuju mrežu određenog operatora transportnog sustava s infrastrukturom koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga, prema definiciji iz članka 2. stavka 14. Direktive 2009/73/EZ.
2. Informacije za pojedine krajnje kupce i proizvodna postrojenja, koje su isključene iz definicije relevantnih točaka opisanih u stavku 3.2. podstavku 1. točki (a), objavljuju se u zbirnom obliku barem za svako područje uravnoteživanja. Taj se zbroj pojedinih krajnjih kupaca i proizvodnih postrojenja, isključenih iz definicije relevantnih točaka opisanih u stavku 3.2. podstavku 1. točki (a), za potrebe primjene ovog Priloga smatra jednom relevantnom točkom.
3. Ako točkama između dva ili više operatora transportnih sustava upravljaju samo dotični operatori, bez ikakvog ugovornog ili operativnog uključivanja korisnika sustava, ili ako točke povezuju transportni sustav s distribucijskim sustavom i na tim točkama nema ugovornog zagušenja, operatori transportnih sustava za te točke izuzimaju se iz obveze objavljivanja zahtjeva iz stavka 3.3. ovog Priloga. Nacionalno regulatorno tijelo može zatražiti da operatori transportnih sustava objave zahtjeve iz stavka 3.3. ovog Priloga za skupine ili za sve izuzete točke. U tom se slučaju informacije, ako su dostupne operatoru transportnog sustava, objavljuju u zbirnom obliku i na smisleni način, barem za svako područje uravnoteživanja. Taj se zbroj navedenih točaka za potrebe primjene ovog Priloga smatra jednom relevantnom točkom.
- 3.3. *Informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija*
1. Operatori transportnih sustava za sve relevantne točke objavljuju informacije nabrojane u točkama (a) do (g) za sve usluge i pomoćne usluge koje su pružene (posebno informacije o umješavanju, balastiranju i konverziji). Te se informacije objavljuju u brojčanom obliku, za satno ili dnevno razdoblje, jednako najmanjem referentnom razdoblju za rezerviranje kapaciteta i (re)nominaciju te najmanjem obračunskom razdoblju za koje se izračunavaju naknade za neravnotežu. Ako je najmanje referentno razdoblje različito od dnevnog razdoblja, informacije koje su nabrojane u točkama (a) do (g) stavljaju se na raspolaganje i za dnevno razdoblje. Te se informacije i ažuriranja objavljuju čim postanu dostupni operatoru transportnog sustava („skoro u stvarnom vremenu”):

- (a) tehnički kapacitet za tokove u oba smjera;

▼ M1

- (b) ukupni ugovoreni stalni i prekidivi kapacitet u oba smjera;
- (c) nominacije i renominacije u oba smjera;
- (d) raspoloživi stalni i prekidivi kapacitet u oba smjera;
- (e) stvarni fizički tokovi;
- (f) planirani i stvarni prekid prekidivog kapaciteta;
- (g) planirani i neplanirani prekidi stalnih usluga te informacije o ponovnom uspostavljanju stalnih usluga (posebno održavanje sustava i vjerojatno trajanje eventualnih prekida zbog održavanja). Planirani prekidi objavljuju se najmanje 42 dana unaprijed;

▼ M2

- (h) pojava neuspješnih, pravno valjanih zahtjeva za proizvode stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg, uključujući broj i količinu neuspješnih zahtjeva; i
- (i) u slučaju dražbi, gdje su i kada proizvodi stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg prodani po cijenama višima od rezervne cijene;
- (j) gdje i kada se ne nudi niti jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg u redovitom postupku raspodjele;
- (k) ukupan kapacitet stavljen na raspolaganje putem primjene postupaka upravljanja zagušenjem utvrđenim u točkama 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. za svaki primijenjeni postupak upravljanja zagušenjem;
- (l) točke (h) do (k) primjenjuju se od 1. listopada 2013.

▼ M4

2. Za sve relevantne točke, informacije iz točke 3.3. podtočke 1. stavaka (a), (b) i (d) objavljuju se za razdoblje od najmanje 24 mjeseca unaprijed.

▼ M1

3. Za sve relevantne točke operatori transportnih sustava objavljuju povišne podatke o zahtjevima stavka 3.3. podstavka 1. točaka (a) do (g) za proteklih 5 godina, bez prekida.
4. Operatori transportnih sustava svakodnevno objavljuju izmjerene vrijednosti gornje ogrjevnice vrijednosti ili Wobbe indeksa za sve relevantne točke. Privremeni se podaci objavljuju najkasnije 3 dana nakon odgovarajućeg plinskog dana. Konačni se podaci objavljuju u roku od 3 mjeseca od završetka odgovarajućeg mjeseca.
5. Za sve relevantne točke operatori transportnih sustava objavljuju raspoložive kapacitete, rezervirane i tehničke kapacitete, jednom godišnje za sve godine u kojima je kapacitet ugovoren i jednu dodatnu godinu, a najmanje za sljedećih 10 godina. Te se informacije ažuriraju najmanje jednom mjesečno ili češće, ako su dostupne nove informacije. Objava odražava razdoblje za koje je kapacitet ponuđen tržištu.

▼ **M1**3.4. *Informacije koje treba objaviti u pogledu transportnog sustava i vremenski raspored za objavu tih informacija*

1. Operatori transportnih sustava osiguravaju svakodnevnu objavu i ažuriranje zbirnih količina ponuđenih kapaciteta i kapaciteta koji su ugovoreni na sekundarnom tržištu (to jest koje je jedan korisnik mreže prodao drugom korisniku mreže), ako operator transportnog sustava raspolaže tim informacijama. Te informacije uključuju sljedeće specifikacije:

- (a) spojnu točku gdje se prodaje kapacitet;
- (b) vrstu kapaciteta, to jest ulazni, izlazni, stalni, prekidivi;
- (c) količinu i trajanje prava korištenja kapaciteta;
- (d) vrstu prodaje, primjerice transfer ili dodjelu;
- (e) ukupan broj trgovanja/transfera;
- (f) sve druge uvjete koji su poznati operatoru transportnog sustava, kako je navedeno u stavku 3.3.

Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže.

2. Operatori transportnih sustava objavljuju usklađene uvjete pod kojima će prihvaćati transakcije kapaciteta (primjerice tranzite i dodjele). Ti uvjeti moraju sadržavati najmanje:

- (a) opis standardiziranih proizvoda koji se mogu prodati na sekundarnom tržištu;
- (b) vrijeme koje je potrebno od ideje do realizacije provedbe/prihvata/registracije sekundarnih trgovanja. U slučaju kašnjenja potrebno je objaviti razloge;
- (c) obavijest prodavatelja ili treće strane iz stavka 3.4. podstavka 1. operatoru transportnog sustava o imenu prodavatelja i kupca te specifikacijama kapaciteta, kako su navedene u stavku 3.4. podstavku 1.

Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže.

3. Svaki operator transportnog sustava, što se tiče usluge uravnoteživanja svojeg sustava, svakom korisniku mreže pruža, za svako razdoblje uravnoteživanja, svoje specifične privremene obujme neravnoteže i podatke o troškovima za svakog pojedinog korisnika mreže, najkasnije mjesec dana od kraja razdoblja uravnoteživanja. Konačni podaci kupaca koji se dostavljaju prema standardiziranim profilima opterećenja mogu se dostaviti do 14 mjeseci kasnije. Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže. Pružanje ovih informacija odvija se poštujući povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

▼ M1

4. Ako su trećim stranama ponuđene usluge u vezi s fleksibilnošću, osim tolerancija, operatori transportnih sustava dan unaprijed objavljuju dnevna predviđanja najveće količine fleksibilnosti, rezervirane količine fleksibilnosti i raspoložive fleksibilnosti na tržištu sljedećeg plinskog dana. Operator transportnog sustava objavljuje i naknadne informacije o zbirnom korištenju svake usluge vezane uz fleksibilnost na kraju svakog plinskog dana. Ako nacionalno regulatorno tijelo smatra da bi takve informacije mogle korisnicima mreže dati priliku za potencijalnu zlorabu, ono može odlučiti da operatora transportnog sustava izuzme iz te obveze.
5. Operatori transportnih sustava za svako područje uravnoteživanja objavljuju količinu plina u transportnom sustavu na početku svakog plinskog dana i predviđenu količinu plina u transportnom sustavu na kraju svakog plinskog dana. Predviđena količina plina za kraj plinskog dana ažurira se svaki sat tijekom plinskog dana. Ako se naknade za neravnotežu izračunavaju svaki sat, operator transportnog sustava svaki sat objavljuje količinu plina u transportnom sustavu. Isto tako, operatori transportnih sustava mogu za svako područje uravnoteživanja umjesto toga objaviti zbirno stanje neravnoteže svih korisnika na početku svakog razdoblja uravnoteživanja i predviđeno zbirno stanje neravnoteže svih korisnika na kraju svakog plinskog dana. Ako nacionalno regulatorno tijelo smatra da bi takve informacije mogle korisnicima mreže dati priliku za potencijalnu zlorabu, ono može odlučiti da operatora transportnog sustava izuzme iz te obveze.
6. Operatori transportnih sustava pružaju lako razumljive instrumente za izračunavanje tarifa.
7. Operatori transportnih sustava najmanje 5 godina vode stvarnu evidenciju svih ugovora o kapacitetu i svih drugih informacija u vezi s izračunavanjem i osiguravanjem pristupa raspoloživim kapacitetima, posebno o pojedinačnim nominacijama i prekidima, tako da budu na raspolaganju mjerodavnim nacionalnim tijelima. Operatori transportnih sustava moraju najmanje 5 godina čuvati dokumentaciju koja se odnosi na sve informacije iz stavka 3.3. podstavaka 4. i 5. te ih staviti na raspolaganje regulatornom tijelu na zahtjev. Obje strane poštuju poslovnu tajnu.

PRILOG II.
KORELACIJSKA TABLICA

Uredba (EZ) br. 1775/2005	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
—	Članak 3.
—	Članak 4.
—	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
—	Članak 8.
—	Članak 9.
—	Članak 10.
—	Članak 11.
—	Članak 12.
Članak 3.	Članak 13.
Članak 4.	Članak 14.
—	Članak 15.
Članak 5.	Članak 16.
—	Članak 17.
Članak 6.	Članak 18.
—	Članak 19.
—	Članak 20.
Članak 7.	Članak 21.
Članak 8.	Članak 22.
Članak 9.	Članak 23.
Članak 10.	Članak 24.
Članak 11.	Članak 25.
Članak 12.	Članak 26.
Članak 13.	Članak 27.
Članak 14.	Članak 28.
Članak 15.	Članak 29.

▼B

Uredba (EZ) br. 1775/2005	Ova Uredba
Članak 16.	Članak 30.
—	Članak 31.
Članak 17.	Članak 32.
Prilog	Prilog I.